21/11/2025
077-5006206
052-6885006

תביעת לשון הרע – מהותה והתנאים להגשתה

האם דעה של אדם על מישהו אחר ופרסומה תמיד תחסה תחת חופש הביטוי? באילו תנאים ייחשב פרסום כזה כלשון הרע? האם זו תביעה פלילית או אזרחית? עו"ד אסף דוק מסביר מתי הבעת דעה חוצה את הגבול והופכת ללשון הרע וכן מהן האפשרויות העומדות לצד מי שמצא עצמו נפגע מפרסומים משמיצים ושיימינג ברשת שלא בצדק.

מהו לשון הרע?

חוק איסור לשון הרע וחוק הגנת הפרטיות מגינים על שמו הטוב של אדם וכבודו. החוק קובע כי אסור להפיץ שקרים שיכולים לבזות אדם וכי מי שעובר על החוק צפוי לתביעה אזרחית ולפעמים אף לתביעה פלילית.

חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 קובע בפרק א' כי לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

□ להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

□ לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;

□ לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;

□ לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו."

שיימינג ברשת (ביוש) והפצת שמועות שקריות על אדם הוא מעשה שעלול להמיט עליו קלון, להרוס את המוניטין שלו ואת חייו. מעשה לשון הרע יכול להתרחש דרך מאמרי דעה בטלוויזיה ובעיתונות, הפצת שמועות באינטרנט כגון השמצות בטוקבקים, הפצת שמועות כוזבות על אדם בפייסבוק ועוד.

לשון הרע היא אף חשיפת פרטים אישיים של אדם כנגד רצונו. כדאי לדעת כי הנתבע במקרים מסוימים יכול להיות לא המשמיץ עצמו, אלא עורך העיתון שבו התפרסמה הידיעה, בעל אתר האינטרנט, תחנת טלוויזיה וכדומה. חלק מהפעילות בתחום זה קשורה למניעה של חשיפת פרטיו האישיים של אישיות ציבורית בכתבות או בתחקירים במדיות השונות.

תחום נוסף שבו נפוצה התופעה של לשון הרע הוא התחום הפוליטי, שבו לא נמנעים יריבים להשמיץ זה את זה כחלק מקמפיין פוליטי ואף כחלק מהתנהלות פוליטית גרידא. לדוגמה, ביולי 2017 נפסקו 200,000 ₪ פיצויים לראש עיריית עכו על פרשה שבה העליל עליו עובד לשעבר כי היה מעורב בפרשות מיניות שונות שלא היו ולא נבראו.

ההגדרה אם פרסום מסוים הוא לשון רע, נעה על ציר שבקצהו האחד חופש ביטוי ובקצהו האחר לשון רע. יש לבדוק שני תנאים מצטברים כדי להגדיר לשון הרע:

□ **האם אכן היה פרסום** – לפי סעיף מס' 2 בחוק לשון הרע, על האמירה להיות מפורסמת ולא להיאמר בפרטיות. הפרסום יכול להתרחש באמצעות כתב, יצירת אמנות, בעל פה, ואף שלט שתלוי על גבי לוח מודעות בבניין.

□ **האם אכן האמירה היא לשון הרע** – איך אפשר להגדיר העלבה של אדם? הרי מדובר בתחושה סובייקטיבית. אמירה שתעליב

כל הזכויות שמורות לאסף דוק - חברת עורכי דין ©

אדם אחד אולי תצחיק אחר... לכן יש לבדוק בבדיקה אובייקטיבית אם אכן התובע נפגע או אם הפרסום כולל פוטנציאל של פגיעה בו. אחד המדדים הוא אם הציבור עצמו אכן ראה את האמירה כלשון רע. שאלה נוספת הנשאלת היא אם אדם אמר את אמירתו כבעל מקצוע או בכוונה תחילה, כדי לבזות ולהשפיל את התובע.

מספיק שאחד מהתנאים הללו לא יתקיים, כדי שהאמירה לא תיחשב כלשון הרע.

מה לעשות בתביעת לשון הרע

□ כאשר עומדים להגיש תביעה על לשון הרע, יש לבצע כמה בדיקות. סעיפים 1-4 הם תנאי להגשת תביעת לשון הרע ואילו יתר הסעיפים הן בדיקות שיש לבצע במסגרת הגשת התביעה, כדי לוודא שאכן יש טעם להגישה:

□ על הדבר להיות בבחינת השמצה, למשל עובדה שאפשר להוכיח כי היא שקרית או הצמדת כינוי גנאי.

□ יש למצוא עדים שראו או שמעו את המקרה. דברים שנאמרו בין שני אנשים בלי עד נוסף, אינם יכולים להיחשב כלשון הרע. עם זאת, כפי שיוסבר להלן, יש הגנות על סעיף זה, למשל, דין ודברים שנאמרו במהלך הליך משפטי.

□ על הדבר להופיע בדרך פומבית, למשל מכתב שהופץ, ריאיון בעיתון, טוקבק במרשתת, שיחה ברחוב, ריאיון ברדיו ועוד. במסגרת בדיקה זו יש לבדוק האם אפשר להשיג הוכחות להשמצה, למשל תוכנית רדיו שלא תועדה או השגת העתק של מכתב שהופץ.

□ האם הנתבע, המשמיץ, עשה אי אילו מאמצים כדי למזער את הנזק כגון פרסום התנצלות או תיקון הדברים. או להיפך, הוא מתעקש כי דבריו נכונים ואינו מוכן לסגת מהם?

□ אם המושמץ הוא זהות עלומה, האם אנשים מבינים מי הוא? כיצד אפשר להוכיח כי אכן אנשים מבינים שזה הוא ונגרם לו נזק?

□ האם אמירת דברים במסגרת הומוריסטית היא גם לשון הרע? למשל תוכניות סאטירה בטלוויזיה, מערכון ביוטיוב וכדומה.

□ האם מה שנאמר נחשב דעה לגיטימית של אדם, למשל פרשן ספורט, מבקר מסעדה, או למשל מבקר קולנוע. או, לחלופין, מה שהם אמרו הוצג כמידע אובייקטיבי ופסקני על התובע.

□ צריך להוכיח שנגרם לתובע נזק. אם כן, איזה נזק?

□ כיצד בית המשפט עצמו רואה את הנזק וכיצד האדם עצמו תופס נזק זה?

ההגנות במשפט לשון הרע

לרשות הנתבע עומדת סוללה של 'הגנות לשון הרע', כדי לשלול את התביעה וכדי שלא יצטרך לשלם פיצויים. בסעיף לשון הרע מוגדרים כמה סעיפים של הגנות כאלה. לדוגמה:

□ סעיף 13 מונה 11 פרסומים מותרים, שאף כי הם מכילים לשון רע והם עלולים לפגוע בזולת, הם אינם מוגדרים כך. בפועל אולי הפרסום הוא שקרי ופוגעני, אולם יש עליו חסינות מתביעה. למשל ויכוח בין שני בעלי דין במהלך דיון משפטי נתון לחסינות מפני תביעת לשון הרע, אף אם הדברים חמורים. נוסף על כך, דין ודברים, גם אם הם מוגדרים כלשון הרע, אבל הם נאמרו בחדרי חדרים ושמעו אותם רק הנתבע והתובע, אינם עילה לתביעה.

כל הזכויות שמורות לאסף דוק - חברת עורכי דין ©

□ סעיף 14 מגדיר "**הגנת אמת הפרסום**" או "**אמת דיברתי**". כלומר ראשית יש להוכיח כי הדבר שפורסם הוא אמת. אם אדם פרסם על איש ציבור דברים רעים, אולם הם אמיתיים, זה לא לשון הרע. מעבר לכך, החוק מתיר את הפרסום כחלק מחופש הביטוי. עם זאת, צריך לבדוק כי כל הדברים הנאמרים הם אמת. יכול להיות מצב ובו חלק מהדברים הם אמת לאמיתה ואילו חלק אחר הם שקר והם כן יכולים להיות מוגדרים כלשון הרע.

□ סעיף 15 הוא סעיף "הגנת תום הלב". על הנתבע להוכיח כי פרסם את דבריו בתום לב תחת נסיבות מוגדרות. למשל, ביקורת על יצירת אומנות, פרסום דברים שעלו בישיבה של תאגיד, הבעת דעה על התנהגות איש ציבור, הפרסום התרחש בשידור חי באחד מאמצעי התקשורת המאפשרים שידור חי, הפרסום היה בכלל גינוי של פרסום קודם, פורסמה הגשת תלונה לרשות מוסמכת במשטרה, המפרסם כלל לא ידע על קיומו של הנפגע ועוד. תום הלב מגדיר כי האדם המפרסם לא ידע שהפרסום שלו יפגע באדם או בעסק.

□ סעיף 16 כולל שני תתי סעיפים הקשורים לסעיף הקודם של הגנת תום לב. סעיף 16(א) קובע כי אם הנתבע מצליח להוכיח את נסיבות סעיף 15, אזי הוא פעל בתום לב ועל התובע להוכיח אחרת. סעיף 16(ב) קובע כי הנתבע לא פעל בתום לב, אם התובע הצליח להוכיח דברים אלה:

□ הפרסום היה שקרי והנתבע לא נקט באמצעים סבירים כדי לבדוק אותו.

□ הנתבע כן התכוון לפגוע בתובע.

□ הפרסום אינו אמת ויתרה מכך, הנתבע לא האמין שהוא אמת.

נטל ההוכחה על דברים אלה הם על הנתבע. השופט לא יעלה סברה מעצמו או יפתח תיאוריה שאחד הצדדים לא העלה. כלומר, צריך לקבל ייעוץ משפטי ולדעת מתי להעלות טענות אלה ועל ידי מי. הטענה של "הגנה לאור תום לב", צריכה להיות מועלית במועד ובדרך מדויקת, כדי שהשופט ידון בה. ההיוועצות עם עורך דין פלילי חשובה בין אם האדם נתבע ובין אם הוא תובע. אם הוא נתבע, עליו לברר אם הוא יכול לגייס לטובתו הגנות אלה. אם הוא התובע, עליו לשלול בדרך אפקטיבית את ההגנות הללו שיעלו מהצד של הנתבע.

הגשת תביעת לשון הרע

מה האפשרויות שעומדות בפני אנשים המעוניינים להגיש תביעת לשון הרע:

✓ **תביעה אזרחית** – לפי סעיף 7א(א) לחוק איסור לשון הרע, אפשר להגיש תביעת דיבה אזרחית בגובה של 50,000 ₪ אפילו בלא צורך להוכיח שנגרם לנתבע נזק. עם זאת, כמובן שבית המשפט יבחן את טיב האמירה ואת הנסיבות שלה כדי לוודא שאכן מדובר בלשון הרע. כדאי לדעת שבית המשפט יכול לדחות את התביעה, והתובע ייאלץ לשלם את הוצאות המשפט לנתבע.

סכום גבוה בהרבה אפשר לתבוע, אם ניתן להוכיח בוודאות כי נגרם לנתבע נזק בעקבות הפרסום. למשל פיטורין, ביטול עסקה ועוד. בהקשר לנזקים אלה כדאי לדעת שאפשר לשלב את התביעה האזרחית על לשון הרע במסגרת תביעה אזרחית על טענות נוספות מתחום הנזיקין. סכום הפיצוי שנפסק בגלל נזק שהוכח, תלוי בסוג הפרסום. למשל, פרסום בעיתון מקומי קטן הוא בעל פוטנציאל לנזק קטן יותר לתובע, לעומת פרסום בעיתון ארצי עם תפוצה גדולה. הפיצוי גם תלוי בהתנהגות הנתבע. אם המפרסם הביע חרטה ואף פרסם התנצלות, הרי שבית המשפט יתחשב בכך ויכול להקל בעונש או בפיצוי. אם לעומת זאת המפרסם התעלם מבקשות הנפגע או סירב לפרסם התנצלות, יכול להיות שייפסק סכום פיצוי גבוה יותר.

כל הזכויות שמורות לאסף דוק - חברת עורכי דין ©

21/11/2025
077-5006206
052-6885006

✔ **תביעה פלילית** – אפשר להגיש קובלנה פלילית, ממש כמו תיק פלילי שמנהלת מדינה נגד עבריינים פלילים. בהליך פלילי רגיל המדינה מעמידה אדם לדין על עבירות שונות שהוא חשוד בהן. בעבירת לשון הרע, אפשר להגיש קובלנה פלילית ולא כתב אישום רגיל. קובלנה פלילית היא כתב אישום שאדם פרטי מגיש כנגד אדם אחר והוא זה שמאשים אותו ולא המדינה. המטרה של תהליך הקובלנה הוא זהה והיא העמדה לדין של האדם והענשתו לפי דין החוק הפלילי. בתביעה פלילית התובע לא יכול לבקש מבית המשפט לפסוק לו סעד, אלא רצונו הוא שנתבע ייענש. המשמיץ עלול לקבל במסגרת פלילית עונש כמו זה המוטל בדין פלילי, למשל מאסר, מאסר על תנאי או קנס. בית המשפט יכול לפסוק עונש של שנת מאסר בפועל, לפי סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע.

ההגדרה של עבירת לשון הרע במסגרת קובלנה פלילית מוגבלת לעבירות מסוימות שבהן לציבור אין עניין שהמבצע ייענש ובהן המדינה היא לא זו שתעניש את המשמיץ. במקרים שבהם המדינה לא מתערבת, זכאי הנפגע להגיש לבית משפט השלום תביעה פלילית במסגרת קובלנה.

אפשר לפעול בשתי החזיתות ולהגיש שתי תביעות, הן אזרחית והן פלילית, והן לא סותרות זו את זו. בתביעה האזרחית מבקש התובע סעד ואילו בתביעה הפלילית הוא דורש ענישה.

הוציאו דיבתך רעה? פרסמו עליך לשון הרע? או מצאת עצמך נתבע בגין כך?

אתה זקוק לעורך דין המתמחה בדיני לשון הרע שייסע לך בניהול ההליך האזרחי או הפלילי בכותלי בית המשפט. תביעת לשון הרע איננה תביעה פשוטה. מעבר לעובדה שאפשר להגיש תביעה בשתי מסגרות, אזרחית, פלילית או בשתיהן, יש לבדוק היטב אם אכן התבצעה עבירה, כדי לא להפסיד בתביעה. השמצות, עלבונות ועובדות שקריות הן אירועים לא נעימים, אך כדי להגדירן כלשון הרע עליהן לעמוד בשרשרת של תנאים, כגון מי הם העדים להשמצה, הצורך להוכיח נזק ועוד. לכן, מומלץ להיוועץ בעורך דין מנוסה הן אם אתם בצד התובע והן אם בצד הנתבע. יש לבדוק את פרטי המקרה, לוודא את ההגנות שאפשר להפעיל ולבחור את מסלול התביעה המתאים לכל מקרה ומקרה.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לתובעים ונתבעים בדיני לשון הרע מזה תקופה ארוכה ובכך שומרים נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת בגורמים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה והוציאו דיבתכם רעה ופרסמו עליכם לשון הרע או שמצאתם עצמכם נתבעים בגין כך, פנו ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאירו פרטים ונשמח לסייע ולהציע לכם מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדכם. סודיות מלאה מובטחת.

כל הזכויות שמורות לאסף דוק - חברת עורכי דין ©